

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури
Будівельно-технологічний факультет
Кафедра товарознавства та комерційної діяльності в будівництві

ПАСПОРТ
кваліфікаційної роботи здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 076 «Підприємництво і торгівля»
за освітньою програмою «Товарознавство і комерційна діяльність»

Київ 2024

УДК 624.157.2

ББК 38я7

П52

Укладачі: П. В. Захарченко, канд. техн. наук, професор
Н.П. Ляліна, доктор техн. наук, професор
А.А. Самойленко, канд. техн. наук, професор
О.В. Романенко, канд. екон. наук, доцент
Л.М. Алавердян, канд. екон. наук, доцент

Рецензент Р.А. Дименко, доктор екон. наук, професор

Відповідальний за випуск П. В. Захарченко, канд. техн. наук, професор

Затверджено на засіданні кафедри товарознавства та комерційної діяльності в будівництві, протокол № __ від __ червня 2024 року.

Видається в авторській редакції

ПАСПОРТ

кваліфікаційної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво і торгівля» за освітньою програмою «Товарознавство і комерційна діяльність». Укладачі: Захарченко П.В., Ляліна Н.П., Самойленко А.А., Романенко О.В., Алавердян Л.М.

Розглянуто порядок вибору формування і вибору теми кваліфікаційної роботи, її структуру, вимоги до структурних елементів основної частини, складання календарного плану виконання роботи, правила оформлення і переліку посилань.

Призначено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво і торгівля» освітньої програми «Товарознавство і комерційна діяльність» усіх форм навчання.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Керівництво кваліфікаційними роботами.....	4
3. Тематика кваліфікаційних робіт.....	6
4. Вимоги до змісту та обсягу роботи.....	6
5. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи.....	9
6. Резюме кваліфікаційної роботи.....	12
7. Рекомендації до розробки презентації кваліфікаційної роботи.....	12
8. Перевірка роботи на наявність академічного плагіату.....	17
9. Попередній захист кваліфікаційних робіт.....	18
10. Рецензування кваліфікаційних робіт.....	18
11. Порядок захисту та оцінювання кваліфікаційних робіт.....	19
12. Форми документів для кваліфікаційних робіт.....	21
<i>Додаток 1. Перелік орієнтовних тем кваліфікаційних робіт.....</i>	<i>22</i>
<i>Додаток 2. Титульна сторінка кваліфікаційної роботи.....</i>	<i>24</i>
<i>Додаток 3. Форма індивідуального завдання здобувача.....</i>	<i>25</i>
<i>Додаток 4. Орієнтовна структура рецензії на кваліфікаційну роботу.....</i>	<i>26</i>
<i>Додаток 5. Рекомендована форма резюме кваліфікаційної роботи.....</i>	<i>27</i>
<i>Додаток 6. Зразок оформлення бібліографічних описів у списку використаних джерел згідно ДСТУ 8302:2015.....</i>	<i>28</i>

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Паспорт кваліфікаційної роботи розроблено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво і торгівля» за освітньою програмою «Товарознавство і комерційна діяльність».

Паспорт про кваліфікаційну роботу здобувачів вищої освіти Київського національного університету будівництва і архітектури розроблено на підставі Положення про кваліфікаційну роботу, Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», та інших нормативних актів України з питань вищої освіти, Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті будівництва і архітектури.

Атестація - це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми.

Атестація здобувачів освітнього ступеня магістра здійснюється шляхом публічного захисту кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр».

Магістр – це освітній ступінь, який здобувають на другому рівні вищої освіти і надається вищим навчальним закладом за результатами успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми та захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота магістра, передбачена навчальним планом, завершує підготовку здобувача в університеті. Вона є одним із видів індивідуальних робіт здобувача, оригінальним, завершеним науковим дослідженням у певній галузі знань, має внутрішню єдність та містить сукупність результатів, положень, що пропонуються для публічного захисту.

Кваліфікаційна робота магістра виконується відповідно до напрямів наукових досліджень і має засвідчити: рівень професійної підготовки випускника; вміння застосовувати здобуті в університеті знання для розв'язання науково-практичних завдань; свідоме засвоєння знань та їх систематизацію; наявність у здобувача навичок наукової роботи; здатність критично й креативно мислити та вміння аргументувати власну точку зору.

Обов'язковою складовою виконання кваліфікаційної роботи магістра є підготовка публікації статті за результатами наукового дослідження.

2. КЕРІВНИЦТВО КВАЛІФІКАЦІЙНИМИ РОБОТАМИ

2.1. До керівництва кваліфікаційними роботами допускають викладачів випускових кафедр, які мають звання професора або доцента з відповідної спеціальності, науковий ступінь доктора наук, доктора філософії (кандидата наук), мають достатній досвід проектної та наукової діяльності.

2.2. Як виняток, за дозволом вченої ради факультету, до керівництва кваліфікаційними роботами допускають науково-педагогічних працівників випускових кафедр без звання та наукового ступеня, якщо вони мають достатній досвід проектної та наукової діяльності (стаж не менше п'яти років), що підтверджено сертифікатами або іншими документами.

2.3. За одним керівником може бути закріплено не більше п'яти студентів.

2.4. Керівника та тему кваліфікаційної роботи призначають рішенням кафедри для кожного студента індивідуально. Теми та керівників кваліфікаційних робіт здобувачів затверджуються наказом ректора університету за поданням деканатів у терміни, визначені деканом факультету з урахуванням графіка освітнього процесу.

2.5. Основні обов'язки керівника КР:

- консультування на етапі обрання теми і складання структури КР, підготовка резюме КР;
- своєчасна видача здобувачу завдання для виконання роботи;
- погодження календарного плану виконання роботи та контроль за його дотриманням;
- систематичне консультування під час виконання КР;
- надання допомоги здобувачу у визначенні переліку питань і практичних матеріалів, які належить вивчити й зібрати для виконання роботи, а також у підборі інших матеріалів, які доцільно використовувати під час виконання роботи;
- перевірка проміжних етапів виконання здобувачем окремих розділів і всієї роботи та надання допомоги в її редагуванні;
- перевірка роботи на предмет: відповідності змісту її темі (назві підрозділів, розділів, роботи у цілому); глибини дослідження, рівня результатів виконаної роботи, самостійності виконання роботи, завершеності, відповідності вимогам до оформлення та дотримання академічної доброчесності;
- координація роботи здобувача над розробкою розділів КР;
- перевірка завершеної праці та вирішення питання про допуск її до розгляду комісією з попереднього захисту КР;
- надання консультацій з підготовки до захисту роботи перед ЕК;
- організація участі здобувача у наукових конференціях, семінарах та конкурсах;

- допомога з підготовки публікацій здобувача у наукових виданнях;
- перевірка відповідності електронної версії роботи рукопису (під час передачі її на кафедру);
- інформування кафедри про хід виконання здобувачем КР;
- участь у роботі комісії з попереднього захисту;
- участь у засіданні ЕК;
- перевірка ідентичності електронної версії кваліфікаційної роботи, яка подається для перевірки на наявність академічного плагіату, тексту рукопису;
- передача електронної версії кваліфікаційної роботи здобувача для перевірки на наявність академічного плагіату.

2.6. Випускова кафедра визначає консультантів розділів кваліфікаційних робіт, складає розклад консультацій керівників і консультантів із зазначенням часу і місця їх проведення та доводять до відома здобувачів.

2.7. Здобувач має регулярно, не менше одного разу на два тижні, інформувати керівника про стан виконання кваліфікаційної роботи відповідно до календарного плану виконання КР, надавати на його вимогу необхідні матеріали для перевірки.

2.8. Керівник контролює дотримання календарного плану виконання КР здобувачем. У разі суттєвих порушень, які можуть призвести до недотримання встановлених термінів подання кваліфікаційної роботи до ЕК, керівник повідомляє завідувача кафедри для застосування відповідних заходів, зокрема й прийняття рішення про недопущення здобувача до захисту.

3. Тематика кваліфікаційних робіт

3.1. Здобувач пропонує тему кваліфікаційної самостійно або обирає одну з тем, які пропонуються на кафедрі. Тематика КР має відповідати актуальним проблемам у галузі, враховувати потреби виробництва, галузевих підприємств та ін. У виборі теми для кваліфікаційної роботи перевагу слід надавати тій з них, під час розробки якої здобувач може виявити максимум особистої творчості та ініціативи. Разом з керівником здобувач визначає також межі розкриття теми, основні питання, які буде висвітлено в роботі.

3.2. При формулюванні теми не варто використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру. Потрібно уникати назв, що починаються зі слів: «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Шляхи...», «Проблеми...», «Деякі питання...», «Матеріали до вивчення...», «До питання... » тощо, в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

3.3. Формулювання теми роботи (назви КР) має бути стислим (бажано 5 –

10 слів) та точно передавати її суть. Назва роботи має також відповідати обраному напрямку дослідження, суті досліджуваної проблеми, містити характеристику чи розташування об'єкту, вказувати на мету дослідження і його завершеність. Орієнтовна теми кваліфікаційних робіт магістра на ведено в додатку 1.

4. Вимоги до змісту та обсягу роботи

4.1. Кваліфікаційна робота здобувачів освітнього ступеня магістр складається з текстової (пояснювальна записка) та графічної частини (плакати, креслення або слайди).

Рекомендований обсяг пояснювальної записки – 80÷120 сторінок (без додатків), графічної частини 10 – 12 плакатів формату А1 (допускається заміна на більший формат) або 16 – 20 слайдів презентації;

4.3. Структурні елементи пояснювальної записки роботи:

- титульна сторінка;
- завдання;
- резюме;
- зміст;
- основна частина;
- список використаних джерел інформації;
- додатки (за необхідності).

Кожен із цих елементів, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки.

4.4. Вимоги до структурних елементів.

4.4.1. Титульну сторінку та завдання оформляють за затвердженою формою (додаток 2, 3).

4.4.2. У резюме мають бути стисло представлені основні результати роботи. Резюме складають відповідно до розд. 6 цього паспорту (додаток 4).

4.4.3. Зміст має містити назви усіх структурних елементів, заголовки та підзаголовки (за їх наявності) із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок.

4.4.4. Основна частина пояснювальної записки КР має містити:

- вступ;
- основна частина (розділи КР);
- висновки.

У вступі зазначається проблема, що потребує вирішення, актуальність проведення і мета досліджень в обраному напрямку, завдання, що вирішуються для досягнення мети, об'єкт і предмет досліджень, наукова новизна, практична значущість роботи. Також зазначаються апробація результатів досліджень – виступи на студентських наукових конференціях, публікації результатів дослі-

дження в наукових виданнях, збірнику наукових статей студентів тощо. Обсяг вступу, як правило, не повинен перебільшувати 2,5 – 3 сторінки.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та шляхів розв’язання проблеми, обґрунтування значення отриманих результатів для підприємств та організацій.

Мета та завдання роботи повинні бути чітко сформульовані. Доцільно мету роботи сформулювати на основі назви теми, але більш ґрунтовно і розширено.

Об’єкт дослідження визначається разом з вибором теми. Об’єктом роботи має бути товар та підприємство (або група підприємств) будь-якої форми власності.

Предмет дослідження міститься в межах проблемного об’єкта, який потребує вирішення. Зазначені об’єкти породжують проблему оновлення асортименту, збереження якості, підвищення ефективності роботи підприємства, захисту навколишнього середовища, реалізації товарів, експертизи, ідентифікації, класифікації тощо.

Наукова новизна повинна містити результати самостійного аналітичного або експериментального характеру.

Практична значущість повинна містити результати власних досліджень магістранта, що можуть бути впроваджені в діяльність торговельних підприємств, державних установ, громадських організацій.

Апробація роботи повинна містити назви статей, тез доповідей, підготовлених за матеріалами роботи, виступи на науково-практичних конференціях.

У розділах КР мають бути вирішені завдання, поставлені керівником роботи та консультантами окремих розділів.

Зміст *основної частини* кваліфікаційної роботи викладають, поділяючи матеріал на розділи. Розділи можуть поділятися на підрозділи, пункти, підпункти.

У розділах основної частини подається:

- теоретична частина - складається з двох розділів – літературний огляд та методологічні основи щодо предмета та об’єкта дослідження;
- аналітична частина – складається з двох розділів – товарознавчий та маркетингово-комерційний;

Товарознавчий розділ включає ґрунтовний аналіз ринку, з наведенням даних щодо виробництва досліджуваної групи товарів в Україні, експорту, імпорту, висвітлюються проблеми ринку. В цій частині аналізуються вимоги до якості товару, систематизуються його властивості, зазначаються чинники, що впливають на формування якості товару, класифікацію; проводиться експертиза, товарознавче оцінювання, порівняльні тестування, оцінювання екологічної

безпеки товарів; розроблення та дослідження нових товарів з урахуванням потреб споживачів тощо;

Маркетингово-комерційний розділ – включає аналіз організації маркетингу та збуту товару на підприємстві, оцінку конкурентоспроможності фірми або її конкретного товару на ринку, напрями її підвищення і розвитку іміджу товарів, оцінювання ефективності комерційної, маркетингової та зовнішньоекономічної діяльності, оптимізацію комерційних процесів та управлінських рішень тощо;

- розділ, присвячений охороні праці та безпеки життєдіяльності на підприємствах галузі;

- висновки та узагальнені результати досліджень.

У разі використання опублікованих наукових результатів, ідей, публікацій, матеріалів інших авторів у тексті кваліфікаційної роботи мають бути посилання на ці публікації. Фрагменти оприлюднених (опублікованих) текстів інших авторів (цитати) можна використовувати в роботі, але обов'язково із посиланням на джерело (крім фрагментів, які не несуть самостійного смислового навантаження).

Розділи КР можна поділяти на підрозділи, пункти, підпункти. Розділи, підрозділи, пункти і підпункти нумерують арабськими цифрами.

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад, 1.1, 1.2 тощо. Пункти повинні мати порядкову нумерацію у межах кожного розділу або підрозділу.

Номер пункту складається з номера розділу і порядкового номера пункту або з номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапкою.

4.5. У висновках викладають найважливіші наукові та практичні результати роботи. За наявності практичного значення отриманих результатів надають відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання. Якщо ж результати досліджень впроваджено, відомості подають із зазначенням найменувань організацій, в яких здійснено впровадження. У цьому випадку додатки можуть містити копії відповідних документів.

4.6. Список використаних джерел формується автором роботи одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- у хронологічному порядку.

Список використаних джерел може містити від 20-и до 60-и пунктів, на кожне з яких у тексті роботи має бути посилання. Внесення до списку

використаних джерел без посилання на них у тексті заборонено.

У списку використаних джерел мають бути посилання на чинні нормативні документи та іноземні видання.

Бібліографічний опис списку використаних джерел у кваліфікаційній роботі оформляють з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.» або міжнародних стандартів оформлення посилань (APA, MLA, Chicago Manual Style).

Приклади оформлення бібліографічних описів наведено у додатку 5.

4.7. У додатках може міститись допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи:

- проміжні формули і розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- протоколи та акти випробувань, впровадження, розрахунки економічного ефекту, листи підтримки результатів роботи;
- інструкції та методики, опис алгоритмів, які не є основними результатами роботи, описи і тексти програм розв'язання задач за допомогою електронно-обчислювальних засобів, які розроблено у процесі виконання КР;
- ілюстрації допоміжного характеру;
- інші дані та матеріали.

4.8. При перевірці роботи, вирішенні спірних питань або проведенні апеляційних процедур перевагу має паперовий екземпляр КР.

5. Особливості змісту кваліфікаційних робіт здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності «Підприємництво і торгівля» за освітньою програмою «Товарознавство і комерційна діяльність»

У товарознавчій частині кваліфікаційної роботи може розглядатись широке коло питань, залежно від обраного об'єкта та предмета досліджень. Найтиповішими з них є такі: формування споживних властивостей та якості товарів, порівняльна характеристика споживних властивостей товару, структури асортименту товарів, оцінка якості товару, конкурентоспроможність товару, виявлення споживчих переваг, управління безпечністю товарів і послуг, управління якістю товарів і послуг.

Здобувачі освітньої програми «Товарознавство і комерційна діяльність» можуть здійснювати наукові дослідження з таких основних проблем: формування комерційного потенціалу торговельного підприємства; прогнозування попиту та його впливу на комерційну діяльність торговельного підприємства; розроблення стратегії управління товарним асортиментом торговельних підприємств;

оптимізація товарного асортименту; стратегії продажу товарів; управління ціноутворенням на торговельному підприємстві, удосконалення методичного інструментарію прогнозування економічної ефективності комерційної діяльності; розвиток співробітництва торговельних та виробничих підприємств в логістичній діяльності; розроблення техніко-технологічних інновацій для підвищення ефективності логістичної діяльності підприємства; формування системи постачання товарів у роздрібну торговельну мережу; управління вантажопотоками та постачанням товарів у роздрібну торговельну мережу; управління збутовою логістикою підприємства; формування логістичних каналів розподілу товарів; управління товарними запасами, складською логістикою та транспортуванням товарів; формування та розвиток системи логістичного сервісу; управління логістичним ризиком на підприємстві, оптимізація логістичних рішень за умов ризику.

6. Вимоги до оформлення кваліфікаційної випускної роботи

6.1. Пояснювальну записку КР друкують державною мовою України у вигляді підготовленої праці на правах рукопису у твердій обкладинці та додатково подають в електронному вигляді (у форматі .doc, .docx, .pdf) з графічною частиною (у форматі .pdf). Електронна версія КР передається здобувачем на випускову кафедру та відправляється секретарю ЕК.

За бажанням здобувача роботи може бути перекладено англійською або іншою мовою, з поданням перекладу до ЕК.

КР здобувачів англomовних освітніх програм оформляються на англійській мові.

Текст роботи друкується з одного боку аркуша, на білому папері формату А4 (210x297 мм), залишаючи поля таких розмірів: ліве – 20÷25 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Використовувати шрифт Times New Roman 14 розміру з міжрядковим інтервалом 1,5.

6.2. Фотографії, креслення, схеми, графіки, карти і таблиці (ілюстрації) мають бути безпосередньо після тексту, де про них згадано вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщено на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно у межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації має складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставлять крапку. Наприклад, «Рис. 3.2» (другий рисунок третього розділу). Номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо у роботі подано лише одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

6.3. Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць.

Таблицю потрібно розташовувати безпосередньо після тексту, у якому про неї згадано вперше, або на наступній сторінці.

На усі таблиці мають бути посилання в тексті пояснювальної записки. Таблиці нумерують арабськими цифрами у межах розділу, за винятком таблиць, що їх наведено у додатках.

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, табл. 2.1 (перша таблиця другого розділу). Таблиця може мати назву, яку друкують малими літерами (крім заголовної) і розміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Якщо таблицю неможливо помістити на одній сторінці, то її переносять на наступну з зазначенням номера таблиці, наприклад, Продовження табл. 1. На наступній сторінці вказують тільки нумерацію граф без елементів заголовків таблиці, тобто у правому куті пишуть, наприклад, Продовження табл. 4.

6.4. Правила запису формул та рівнянь.

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому про них згадують, посередині сторінки. Формули і рівняння у пояснювальній записці (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) нумерують у межах розділу.

Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою, наприклад, формула (1.3) – третя формула першого розділу. Номер формули або рівняння зазначають на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формул чи рівнянь наводять безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій їх наведено у формулі чи рівнянні. Пояснення значень символів і числового коефіцієнта слід давати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

Приклад: «Відомо, що

$$Z = \frac{M_1 \quad M_2}{\sqrt{\frac{2}{\sigma_1^2} + \frac{2}{\sigma_2^2}}}, \quad (3.1)$$

де M_1 , M_2 – математичне очікування;

σ_1 , σ_2 – середнє квадратичне відхилення міцності та навантаження».

6.5. Посилання, цитування.

Під час написання роботи здобувач має вказувати *посилання* на джерела, матеріали, окремі їх результати, ідеї і висновки, на яких ґрунтуються проблеми

та задачі, вирішенню яких присвячено роботу. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити усю необхідну інформацію щодо них. Посилання необхідно здійснювати на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посылатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал не включено до останнього видання.

Якщо використовуються відомості і матеріали з монографій, оглядових статей та інших джерел з великою кількістю сторінок, у посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в роботі.

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1 – 7]...».

Якщо в тексті роботи необхідно зробити посилання на конкретну частину або сторінку відповідного джерела, то їх наводять у виносках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань. Посилання на ілюстрації вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2». Посилання на формули вказуються порядковим номером формули в дужках, наприклад, «... у формулі (2.1)».

Для підтвердження власних аргументів посилання на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Наукова етика потребує точного відтворення цитованого тексту, так як скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до *цитування* такі:

а) текст цитати починають і закінчують лапками та наводять у тій граматичній формі, в якій його подано у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяють лапками, за винятком тих, що призвели до загальної полеміки. У цих випадках використовують вираз «так званий»;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і перекручувань думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців під час цитування допускають без спотворення авторського тексту і позначають трьома крапками. Їх ставлять у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, у кінці). Якщо перед випущеним текстом або після нього стояв розділовий знак, то його не зберігають;

в) до кожної цитати обов'язково має бути посилання на джерело;

г) за непрямого цитування (переказу, викладу думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело.

7. Резюме кваліфікаційної випускної роботи

7.1. Після завершення розробки розділів КР, перед поданням для попереднього захисту на кафедрі, здобувач разом з керівником складає резюме до роботи.

7.2. В резюме до КР має бути вказано:

- бібліографічні дані (назва навчального закладу, прізвище, ім'я та по батькові здобувача, факультет, група, назва роботи, освітній ступінь, спеціальність, освітня програма, прізвище, ініціали, вчене звання та науковий ступінь наукового керівника);
- обсяг роботи (кількість розділів, сторінок у тексті пояснювальної записки, кількість і формат креслень, плакатів, слайдів);
- зміст розділів роботи або етапів дослідження – коротка характеристика роботи з висвітленням проаналізованих у роботі проблем та з обов'язковим розкриттям новизни ідеї, оригінальності, відмінності від попередніх робіт за схожою тематикою;
- підсумки роботи (висновки).

7.3. Наприкінці резюме наводять ключові слова. Їх використовують, головним чином, для пошуку. ПІБ здобувача, назва КР та ключові слова мають бути наведені як українською, так і англійською мовами.

7.4. Для КР здобувачів освітнього ступеня магістра оптимальний обсяг авторського резюме становить 2÷3 сторінки тексту, для бакалаврів – 1 сторінка тексту. Резюме розміщується після титульної сторінки та індивідуального завдання.

7.5. Рекомендовану форму резюме КР наведено у додатку 4.

8. Рекомендації до розробки презентації кваліфікаційної роботи

8.1. Основна мета презентації – це забезпечення стислого та наочного подання основних результатів кваліфікаційної роботи.

При створенні презентації здобувачі повинні вирішити два важливих завдання:

- викласти результати досліджень та їх основні положення;
- створити короткий анотований конспект свого виступу.

8.2. Презентацію до кваліфікаційної роботи рекомендується виконувати за допомогою програмного забезпечення MS PowerPoint.

Членам екзаменаційної комісії здобувач повинен підготувати роздатковий інформаційно-ілюстративний матеріал, роздрукований на аркушах формату А4 та зшитий у альбом. Кількість екземплярів роздаткового матеріалу повинна відповідати кількості членів комісії – 5 шт. Зміст роздаткового матеріалу повинен відповідати змісту слайдів презентації. Подання на розгляд членам ЕК інформаційно-ілюстративного матеріалу, що відсутній у

роботі, заборонено.

8.3. Графічний матеріал презентації включається до тексту рукопису кваліфікаційної роботи у вигляді окремого додатку на аркушах формату А4 (А3), оформлений відповідно п.11.4.

Необхідно дотримуватись наступної структури презентації:

1-й слайд – тема кваліфікаційної роботи, прізвище здобувача та керівника, назва випускової кафедри, рік захисту;

2-й слайд (для КР магістрів) – актуальність теми кваліфікаційної роботи, мета, наукова новизна, об'єкт, предмет, проблема дослідження;

3-й слайд (для КР магістрів) – задачі та методи дослідження, структура кваліфікаційної роботи;

4-й та наступні слайди – виклад результатів розробки окремих розділів кваліфікаційної роботи, проведення досліджень;

Останній слайд – загальні висновки та результати кваліфікаційної роботи, інформація про публікації, патенти, рекомендації щодо впровадження, тощо.

8.4. При розробці презентації рекомендується дотримуватися таких вимог:

- тривалість доповіді 7-10 хв.;
- використовувати на слайдах ключові слова і фрази, а не речення;
- текстовий матеріал подавати у схемах та організаційних діаграмах, числовий – у таблицях або діаграмах (графік – демонстрація змін у часі, діаграма – демонстрація відношення частини до цілого, гістограма – демонстрація порівнянь);
- матеріал підкріплювати графічними зображеннями, відеофрагментами;
- дотримуватись логічного викладу та грамотності;
- доповідь здобувача повинна доповнювати інформацію на слайді, а не дублювати її;
- текст повинен легко читатись (мінімальний розмір шрифту 20, напівжирний);
- шаблон оформлення має бути однаковий для всіх слайдів презентації;
- у правому верхньому куті кожного слайду розміщується його порядковий номер;
- витримувати контраст між текстом, фоном і графікою для якісного сприйняття матеріалу доповіді.

8.6. При створенні презентації бажано дотримуватись додаткових рекомендацій, які підвищують якість сприйняття інформації:

- використовувати (за можливістю) стандартні шаблони презентацій, так як вони пророблені дизайнерами для якісного сприйняття інформації;
- пам'ятати, що погляд завжди спускається з правого верхнього кута в лівий

нижній кут, тому розміщувати більш важливі об'єкти у правому верхньому куті, а в лівому нижньому – менш важливі; – враховувати умови розділення слайда документа на різні зони;

- пам'ятати, що у перший момент сприйняття увага привертається до кутів слайда;

- обирати необхідний стиль розмітки і рідше користуватись розміткою “Пустий слайд”;

- притримуватись того, що вільна, “невикористана” площа наочної поверхні, може становити до 30%; використана – не більше 70%;

- обережно змінювати фон і кольорові співвідношення тексту та фону;

- пам'ятати, що команда “Застосовуйте шаблон оформлення” діє на всі слайди вашої презентації і не може бути застосована тільки до одного слайда;

- використовувати короткі текстові описи, якомога більше таблиць, схем, діаграм, рисунків та ін.;

- не застосовувати яскравих і строкатих допоміжних об'єктів; не застосовувати багато ефектів анімації;

- дотримуватись єдиного стилю розміщення об'єктів.

8.7. Основні рекомендації до відображення тексту:

- лаконічний текст сприймається краще, ніж текст, засмічений додатковими елементами;

- в горизонтальній колонці бажано використовувати не більше 40-50 знаків, в тексті з більш довгими рядками важче шукати початок наступного рядка;

- шрифт, що найкраще читається – 20 розміру, через 1,5-2 інтервали;

- виділення (напівжирний, курсив, ущільнений шрифт) потрібно використовувати обережно; надлишок виділених фрагментів може виглядати нав'язливо;

- доцільно використовувати короткі абзаци, які містять перевагу над довгими, не розбитими на абзаци текстами;

8.6. Презентація повинна бути виконана до попереднього захисту кваліфікаційної роботи на кафедрі.

Графічний матеріал презентації повинен бути ідентичним графічному матеріалу кваліфікаційної роботи, прикладеної у вигляді додатка до пояснювальної записки КР.

9. Перевірка робіт на наявність академічного плагіату

9.1. КР на наявність академічного плагіату (дотримання норм академічної доброчесності) перевіряються до проведення попереднього захисту роботи на кафедрі. Перевірка робіт на плагіат виконується згідно з «Положенням про заходи щодо підтримки академічної доброчесності в

Київському національному університеті будівництва і архітектури» відповідною експертною комісією, створеною наказом ректора.

9.2. Перевірка робіт на наявність академічного плагіату починається не пізніше ніж за два тижні до початку роботи екзаменаційних комісій із захисту КР.

9.3. Керівники кваліфікаційних робіт, після перевірки ідентичності рукопису та електронної версії КР, та відповідно до графіку прийому, особисто (або через відповідальних осіб, призначених на кафедрі) здають електронні версії рукописів КР експерту комісії для перевірки на наявність плагіату.

9.4. Після перевірки здобувач отримує довідку встановленого зразка про виявлений відсоток співпадіння тексту КР з іншими джерелами. Довідку підписує член експертної комісії, який здійснював перевірку, та передає на випускову кафедру.

9.5. У випадку виявлення вмісту плагіату у кваліфікаційній роботі понад встановлений ліміт, робота розглядається апеляційною комісією.

Здобувач подає заяву на проведення апеляції на ім'я декана факультету, після чого створюється апеляційна комісія для розгляду КР. До складу комісії мають увійти: член експертної комісії з питань виявлення та запобігання плагіату, завідувач випускової кафедри, яка представила роботу до захисту, декан або його заступник. Апеляційна комісія розглядає звіт про перевірку на наявність академічного плагіату, пояснювальну записку КР та приймає остаточне рішення щодо допуску роботи до захисту – робота може бути допущена до захисту, повернута на доопрацювання, не допущена до захисту. Апеляційна комісія готує висновок у вигляді протоколу (рішення) по кожній КР окремо.

Апеляція з питань виявлення академічного плагіату подається не пізніше наступного дня після виконання перевірки роботи на наявність академічного плагіату. Апеляція розглядається протягом трьох календарних днів після подачі заяви здобувачем.

10. Попередній захист кваліфікаційних робіт

10.1. З метою встановлення відповідності кваліфікаційних робіт вимогам до оформлення, змісту та структури, а також перевірки готовності здобувачів до захисту, випусковою кафедрою може проводитись попередній захист КР здобувачами. Для цього завідувач випускової кафедри створює комісію з науково-педагогічних працівників кафедри, які здійснюють керівництво кваліфікаційними роботами.

За результатами попереднього захисту комісія робить висновок про якість виконаної здобувачем роботи, за необхідності робить зауваження і надає відповідні рекомендації щодо доопрацювання.

10.2. Терміни проведення попереднього захисту і його формат призначає кафедра та повідомляє здобувачів при видачі завдання – термін проведення попереднього захисту вноситься до календарного плану виконання роботи.

10.3. Оцінювання робіт відбувається за результатами обговорення комісією з попереднього захисту випускової кафедри. Оцінка КР доводиться до відома здобувачів після проведення попереднього захисту і вноситься завідувачем кафедри до подання голові ЕК.

11. Рецензування кваліфікаційних випускних робіт

11.1. Після попереднього захисту на кафедрі за умови позитивного рішення КР подається на рецензування. Рецензентом може бути професор/доцент суміжної кафедри КНУБА (внутрішній рецензент), іншого ЗВО або представник виробництва (зовнішній рецензент).

11.2. Рецензія має включати об'єктивну оцінку відповідності роботи індивідуальному завданню, дотримання вимог нормативних документів України, відповідності ухвалених рішень сучасному рівню науки і техніки, наявності обґрунтування основних технічних рішень, повноти та якості пояснювальної записки і графічної частини, відповідності роботи вимогам освітньої програми та відповідності освітньому ступеню, на присвоєння якого претендує здобувач.

У рецензії вказуються недоліки та надаються пропозиції щодо їх виправлення.

Наприкінці рецензії вказується оцінка роботи відповідно до кількості балів, відведених на рецензування згідно паспорту КР. Наприклад, при кількості балів на рецензування 10 із 100 можуть вказуватись оцінки: 9-10 – «відмінно», 7-8 – «добре», 5-6 – «задовільно», до 5 – «рецензія негативна» і до сумарних балів в підсумковій оцінці КР не зараховується.

11.3. Рецензія додається до рукопису роботи та подається разом із поданням голові ЕК, відповідно до «Положення про порядок створення та організацію роботи кваліфікаційної екзаменаційної комісії в Київському національному університеті будівництва і архітектури».

12. Порядок захисту та оцінювання кваліфікаційних випускних робіт

12.1. Підсумкова атестація здобувачів відбувається у вигляді захисту роботи перед ЕК.

Екзаменаційна комісія здійснює комплексну перевірку й оцінку відповідності рівня підготовки здобувачів вимогам освітньої програми, приймає рішення про присудження здобувачам другого (магістерського) ступеня вищої освіти, видачу диплома, розробляє пропозиції щодо подальшого

поліпшення якості підготовки фахівців.

Перед захистом кваліфікаційної роботи випускова кафедра додатково подає до екзаменаційної комісії:

- подання-допуск голові ЕК, у якому наводиться:
- дані про здобувача (ПІБ, назва спеціальності та освітньої програми) тему КР (заповнені деканатом);
- довідка про успішність здобувача (заповнена деканатом);
- висновок керівника кваліфікаційної випускної роботи з характеристикою наукової цінності роботи і діяльності випускника під час виконання ним КР;
- висновок кафедри про кваліфікаційну випускну роботу з оцінкою кваліфікаційної роботи за внутрішнім оцінюванням;
- довідку про відсутність академічного плагіату;
- рецензію на роботу;
- інші матеріали, які характеризують наукову і практичну цінність виконаної випускної кваліфікаційної роботи: друковані статті за темою роботи, документи, що вказують на її практичне застосування, макети, зразки матеріалів, виробів тощо.

У випадку проведення захисту дистанційно, усі матеріали передаються секретарю ЕК у електронному вигляді електронною поштою або іншими доступними засобами зв'язку.

12.2. Проведення захисту КР включає:

- оголошення секретарем екзаменаційної комісії прізвища, імені та по батькові здобувача, теми роботи;
- оголошення здобутків здобувача (академічних, наукових, творчих);
- доповідь здобувача у довільній формі про сутність випускної роботи, основні технічні (наукові) рішення, отримані результати та ступінь виконання завдання;
- запитання членів екзаменаційної комісії та відповіді здобувача;
- оголошення відгуку керівника або виступ керівника зі стислою характеристикою роботи здобувача в процесі підготовки КР;
- оголошення рецензії на випускну роботу;
- відповіді здобувача на зауваження керівника випускної роботи та рецензента;
- оголошення екзаменаційної комісії про закінчення захисту.

12.3. Організація та проведення захисту КР здобувачів здійснюється згідно з «Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в Київському національному університеті будівництва і архітектури».

12.4. Оцінка кафедри, яка включає: середній бал успішності здобувача за

результатом виконання навчального плану; оцінку кафедри за результатом попереднього захисту.

Захист КР оцінюється відповідно до вимог «Положення про критерії оцінювання знань здобувачів у Київському національному університеті будівництва і архітектури».

12.5. Для зберігання електронних примірників кваліфікаційних робіт за результатами захисту секретар ЕК надсилає електронними засобами зв'язку (на електронну адресу repository@knuba.edu.ua) до бібліотеки КНУБА для розміщення в інституційному репозитарії КНУБА:

- електронні версії пояснювальних записок та презентацій у форматі *pdf* розміром до 100 Мб двома окремими файлами;
- супровідний лист з переліком електронних варіантів кваліфікаційних робіт, з інформацією про факультет, спеціальність, освітній ступінь, освітню програму, назву кваліфікаційної роботи, рік захисту, групу, ПІБ здобувача освіти.

13. Форми документів для кваліфікаційних робіт

Рекомендовані форми документів наведено у додатках 1 – 5 цього Положення.

ОРІЄНТОВНІ ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ЗДОБУВАЧІВ
ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО І ТОРГІВЛЯ»

1. Формування ринку газобетону в умовах військового стану та післявоєнної відбудови.
2. Оцінка конкурентоспроможності керамічної плитки для внутрішнього облаштування.
3. Оцінка споживних властивостей широкоформатних керамічних плит та особливості їх реалізації на ринку будівельних матеріалів.
4. Аналіз ринку та особливості товарознавчих характеристик оздоблювальних матеріалів з деревини.
5. Оцінка споживних властивостей та ефективності використання облицювальних матеріалів для внутрішнього оздоблення.
6. Товарознавча оцінка котеджної нерухомості та шляхи її просування на ринку.
7. Формування асортименту сухих будівельних сумішей та організація їх збуту.
8. Формування споживних властивостей та оцінка якості декоративних штукатурок.
9. Формування асортименту, оцінка якості та організація збуту профільованих листів.
10. Формування асортименту та використання теплоефективних стінових конструкцій з кераміки.
11. Оцінка та підвищення конкурентоспроможності лакофарбових товарів.
12. Дослідження та товарознавча оцінка експлуатаційного ресурсу виробів з мармуру і вапняку в архітектурі.
13. Особливості використання вискоєфективних виробів з газобетону в сучасному багато- та малоповерховому будівництві.
14. Формування асортименту та споживних властивостей матеріалів та виробів для маломобільних груп населення.
15. Товарознавча характеристика тепло- та звукоізоляційних матеріалів та оцінка їх конкурентоспроможності на ринку України.
16. Організація маркетингу та збуту керамогранітної плитки великих форматів.
17. Товарознавча характеристика та оцінка конкурентоспроможності будівель, споруджених з використання легких сталевих конструкцій.
18. Удосконалення логістичного процесу на складі будівельних матеріалів та оцінка якості руберойда.
19. Товарознавчі характеристики металопластикових вікон та шляхи їх удосконалення.
20. Якість і конкурентоспроможність ламінату різних класів для облаштування підлог.
21. Формування асортименту будівельних виробів для зовнішнього облаштування будівель із пластичних мас і оцінка їх якості.
22. Порівняльний аналіз товарознавчих характеристик клінкерної та лицьової цегли для визначення сегментів використання.

- 23.Формування споживних властивостей виробів з автоклавного газобетону та їх якості в процесі виробництва.
- 24.Формування споживних властивостей та порівняльний аналіз санітарно-будівельних виробів на ринку України.
- 25.Товарознавча характеристика санітарно-технічних виробів та оцінка їх конкурентоспроможності на ринку України.

Титульна сторінка КР

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ**

(факультет)

(назва випускової кафедри)

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ МАГІСТР**

на тему:

(прізвище, ім'я та по батькові здобувача повністю)

Київ 20__ р.

Друга сторінка КР
**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ**

(факультет)

(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

„___” _____ 20__ року

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ МАГІСТР**

Я як здобувач вищої освіти КНУБА розумію і підтримую політику закладу з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(назва)

Здобувач _____
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

(спеціальність)

(освітня програма)

Група _____

Керівник _____
(прізвище та ініціали)

(вчене звання, науковий ступінь)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

Ідентичність підтверджую

Київ 20__ р.

Індивідуальне завдання до КР

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: _____
Випускова кафедра: _____
Ступінь вищої освіти: _____
Спеціальність: _____
Освітня програма: _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

„___” _____ 20__ року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА
СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ МАГІСТР**

_____ (прізвище, ім'я та по батькові здобувача)
1. Тема роботи _____

затверджена наказом ректора КНУБА № __ від «__» _____ 20__ року 2.
Керівник роботи _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
3. Термін подання здобувачем роботи до захисту _____

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Р. 1. _____
Р. 2. _____
Р. 3. _____
Р. 4. _____
Р. 5. _____

5. Графічний матеріал за розділами

Р. 1. _____
 Р. 2. _____
 Р. 3. _____
 Р. 4. _____
 Р. 5. _____

6. Консультанти розділів кваліфікаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірив	
		дата	підпис
Розділ 1			
Розділ 2			
Розділ 3			
Розділ 4			
Розділ 5			

7. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1	
Розділ 2	
Розділ 3	
Розділ 4	
Розділ 5	
Остаточне оформлення роботи	
Направлення роботи для перевірки на плагіат	
Попередній захист роботи	
Направлення роботи на рецензування	

8. Дата видачі завдання _____

Керівник _____

Здобувач _____

Орієнтовна структура рецензії на КР

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну випускну роботу

здобувача _____

факультету _____

спеціальності _____

освітньої програми _____

Тема роботи _____

Обсяг роботи _____

Висновок про відповідність завданню _____

Актуальність обраної теми _____

Використання у роботі сучасних досягнень науки і техніки _____

Використання у роботі комп'ютерних технологій _____

Практичне значення роботи _____

Якість оформлення роботи _____

Зауваження та побажання _____

Загальний висновок стосовно відповідності роботи освітньому ступеню _____

Рекомендована оцінка _____

Рецензент _____

(прізвище, ініціали) _____ (підпис) _____

Посада, місце роботи _____

“ ” _____ 20__р.

Рекомендована форма резюме КР

РЕЗЮМЕ (SUMMARY) до кваліфікаційної випускової роботи здобувача	ПІБ здобувача українською та англійською мовами		
ЗВО	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема (українською та англійською)			
Освітній ступінь			
Факультет			
Випускова кафедра			
Спеціальність			
Освітня програма			
Керівник			
Обсяг роботи:	Поснювальна записка, стор.	Розділів	Презентація, кількість слайдів
Розділ 1			
Розділ 2			
Розділ 3			
Розділ 4			
Розділ 5			
Висновки по роботі			
Ключові слова:			
Keywords:			

Здобувач _____ / _____

Керівник _____ / _____

«__» _____ 20__ р.

Додаток 6

*Зразок оформлення бібліографічних описів у списку
використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015*

Вид джерела	Приклад оформлення
Статті: Один автор	Миронов Ю. Б. Державне регулювання процесу валідації методологій складання банківських рейтингів / Ю. Б. Миронов // Ефективність державного управління. - 2014. - № 39. - С. 231 - 238.
Два автори	Свидрук І. І. Методи та інструменти управління просуванням Інтернет-магазинів / І. І. Свидрук, Ю. Б. Миронов // Торгівля, комерція, підприємництво. - 2012. - Вип. 14. - С. 20 - 24.
П'ять і більше авторів	Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. - 2007. - № 1. - С. 25 - 29.
Книги: Один автор	Трут О. О. Операційний менеджмент: підручник / О. О. Трут. - Київ: Академвидав, 2013. - 348 с.
Два автори	Сазонець І. Л. Інвестування [Текст] : підручник /І. Л. Сазонець, В. А. Федорова. — Київ : Центр учбової літератури, 2011. — 312 с.
Три автори	Бралатан В. П. Професійна етика [Текст] : навч. посіб. / В. П. Бралатан, Л. В. Гуцаленко, Н. Г. Здирко.— Київ : Центр учбової літератури, 2011. — 312 с.
Чотири автори	Управління рекреаційними територіями: монографія / О. М. Гаркуша [та ін.]; Акад. екон. наук України, Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили. - Миколаїв: Іліон, 2010. - 235 с. - С. 109 - 115.
П'ять і більше авторів	Регулювання банківської інвестиційної діяльності в Україні: монографія / Г. І. Башнянин, І. М. Бриндзя, А. А. Сельський та ін. - Львів: ЛКА, 2011. - 208 с.
Без автора	Регуляторна політика та дозвільна система в бізнесі: довід. підприємця / [упоряд. В. Веремчук та ін.; наук. ред. О. Савчук та ін.]; Ін-т аналізу держ. та регіон. політики, Волин. облдержадмін., Голов. упр. економіки Волин. обл. облдержадмін. - Луцьк: ІАДП, 2012. - 160 с.
Законодавчі та нормативні документи	Конституція України: [зі змін. та допов., внесеними Законом України від 1 лют. 2011 р. № 2952-VI]. - Харків: Фактор, 2011. - 118 с.
	ДБН В.1.2-14:2018. Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ - [Чинний з 01.01.2019]. - К.: Укрархбудінформ, 2018. - 30 с.
Електронні ресурси	Миронов Ю. Б. Сильні та слабкі сторони різних показників надійності банківських рейтингів [Електронний ресурс] / Ю. Б. Миронов // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». - 2014. - Випуск 6, частина 5. - С. 26 - 30. - Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/260.pdf